

ALYTAUS RAJONO MIESTŲ IR KITŲ GYVENAMŲJŲ VIETŲ TVARKYMO IR ŠVAROS TAISYKLĖS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1.1. Šios taisyklės parengtos vadovaujantis Lietuvos Respublikos kelių įstatymu, Lietuvos Respublikos daugiabučių namų savininkų bendrijų įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, Lietuvos Respublikos statybos įstatymu, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1995 12 07 nutarimu Nr. 1540 patvirtintomis kelių priežiūros taisyklėmis, Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymu, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministro 1999 m. birželio 25 d. įsakymu Nr. 307 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 92:1999 „Papildiniai ir jų maudyklos“ tvirtinimo“

1.2. Šios taisyklės nustato Alytaus rajono savivaldybės (toliau Savivaldybės) teritorijoje esančių miestų, gyvenviečių, kaimų tvarkymo ir švaros reikalavimus.

1.3. Šios taisyklės yra privalomos visiems fiziniams, juridiniams asmenims bei juridinio asmens teisių neturinčioms įmonėms, įstaigoms, organizacijoms, nepriklausomai nuo jų nuosavybės formos, pavaldumo ar pan.

1.4. Šių taisyklių netinkamas vykdymas ar nevykdymas yra administracinis nusizengimas, už kurį Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodeksas numato administracinę atsakomybę.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

2.1. Kelias – tai inžinerinis statinys, skirtas nustatytų gabaritų ir masės transporto priemonių ir pėsčiųjų eismui.

2.2. Kelio kompleksą sudaro kelias, kelių tiesimo ir priežiūros pastatai, statiniai ir įrenginiai, transporto aptarnavimo statiniai ir įrenginiai, avarinio ryšio linijos želdiniai ir šių objektų užimta žemė taip pat sanitarinės apsaugos zonos žemė.

2.3. Keliai pagal reikšmę skirstomi į valstybinės ir vietinės reikšmės kelius.

2.4. Valstybinės reikšmės keliai skirstomi į magistralinius, krašto ir rajoninius kelius.

2.4.1. Magistraliniai – tai tarptautinio susisiekimo keliai.

2.4.2. Krašto – keliai jungiantys magistralinius kelius, administracinių vienetų centrus ir didžiuosius miestus arba besijungiantys vienas su kitu.

2.4.3. Rajoniniais vadinami keliai, jungiantys krašto kelius, miestus, kaimus, kitus objektus, bet nepriskirti krašto keliams.

2.5. Vietinės reikšmės keliai vadinami keliai, jungiantys rajoninius kelius, kaimus, taip pat kiti keliai naudojami vietiniam susisiekimui.

2.6. Kelio juosta – žemės juosta, kurioje tiesiamas arba nutiestas kelias, pastatyti jų statiniai arba įrenginiai.

III. ALYTAUS RAJONO MIESTŲ IR KITŲ GYVENAMŲJŲ VIETŲ TVARKYMO IR ŠVAROS PRINCIPAI

3.1. Už vietinės reikšmės kelių tvarkymą ir priežiūrą atsakinga savivaldybė.

3.2. Naudotis keliais turi teisę visi juridiniai ir fiziniai asmenys.

3.3. Kelio juostoje ar jo sanitarinėje zonoje esančias požemines ar antžemines inžinerines komunikacijas prižiūri jų savininkai. Tiesiant ar rekonstruojant šias komunikacijas,

būtina gauti kelio ar žemės savininko sutikimą, o jeigu atliekant darbus kliudoma eismui- suderinti su Vidaus reikalų ministerija.

3.4. Asmuo, sudaręs kliūtį eismui ar pastebėjęs tokią kliūtį, turi ją pašalinti, o jei to padaryti neįmanoma – apie tai įspėti eismo dalyvius (paženklinti kliūtį) ir pranešti policijai ar kelio savininkui.

3.5. Kelio savininkai ir už kelių priežiūrą atsakingi pareigūnai turi teisę:

3.5.1. šalinti kelyje paliktas ir saugiam eismui kliudančias transporto priemones arba krovinius jų savininkų arba vairuotojų sąskaita,

3.5.2. šalinti savavališkai pastatytus reklaminius ženklus, įrengtas komunikacijas, sankryžas ar nuovažas tai įrengusių subjektų sąskaita, jei to jie nepadaro patys po įspėjimo.

3.6. Kai kelio juostoje dirbami žemės darbai arba perkasamas kelias, už kelio atkūrimą, aplinkos sutvarkymą ir žemės rekultivavimą moka darbus užsakiusi organizacija.

3.6.1. šalinti kelyje paliktas ir saugiam eismui kliudančias transporto priemones arba krovinius jų savininkų arba vairuotojų sąskaita,

3.6.2. šalinti savavališkai pastatytus reklaminius ženklus, įrengtas komunikacijas, sankryžas ar nuovažas tai įrengusių subjektų sąskaita, jei to jie nepadaro patys po įspėjimo,

3.7. Kai kelio juostoje dirbami žemės darbai arba perkasamas kelias, už kelio atkūrimą, aplinkos sutvarkymą ir žemės rekultivavimą moka darbus užsakiusi organizacija.

3.8. Kelių priežiūra ir eismo juose organizavimu rūpinasi kelių savininkai. Techninės eismo reguliavimo priemonės statomos ir nuimamos tik gavus Vidaus reikalų ministerijos leidimą.

3.9. Kelius prižiūrintys juridiniai ir fiziniai asmenys privalo:

3.9.1. taisyti ir tvarkyti važiuojamąją kelių dalį, kelkraščius, skiriamąją juostą, šlaitus, griovius, sankryžas, kelio statinius, nuovažas ir kitus kelio elementus, kad jie atitiktų normų ir taisyklių reikalavimus ir atliktų savo funkcijas,

3.9.2. prižiūrėti, kas kelių įrenginiai (autobusų stotelės, poilsio aikštelės, pėsčiųjų ir dviračių takai, kelio apšvietimas, avarinio ryšio prietaisai ir kt.) bei eismo reguliavimo priemonės būtų techniškai tvarkingi, estetiški, teiktų gerą ir suprantamą informaciją, atitiktų standartus ir normas;

3.9.3. prižiūrėti kelio juostoje augančius medžius ir kitus želdinius, pašalinti džiūstančius, keliančius pavojų eismo saugumui, bloginančius kelio, šalikelės bei ženklų matomumą, neleisti, kad pakelėje būtų sodinami želdiniai, kurie ateityje gali kelti grėsmę eismo saugumui. Želdinių šalinimo darbai atliekami turint Aplinkos ministerijos nustatyta tvarka gautą leidimą;

3.9.4. sukaupti cheminių ir frikcinių medžiagų atsargas, pastatyti sniegtvoves, valyti sniegą nuo kelių ir apledėjusius barstyti, užtikrinti kelių ir statinių apsaugą pavasario polaidžio metu.

3.10. Savivaldybės teritorijos miestuose ir gyvenamosiose vietovėse valstybinės reikšmės kelių važiuojamąją dalį nuo bortelio iki bortelio, kelkraščius, tiltus, vandens pralaidas, eismo reguliavimo priemones (išskyrus šviesoforus) įrengia, taiso ir prižiūri, valo sniegą šių kelių važiuojamojoje dalyje, juos barsto Susisiekimo ministerijos reguliavimo sričiai priskirtos kelių įmonės. Šiuos kelius valo, išveža iš jų šiukšles, purvą ir sniegą, įrengia, taiso ir prižiūri juose šaligatvius, pėsčiųjų ir dviračių takus, želdynus, apšvietimą, šviesoforus, autobusų stoteles ir apsisukimų aikšteles, lietaus kanalizaciją Savivaldybės įgaliotos įmonės arba tarnybos.

3.11. Siekiant apsaugoti kelius nuo sugadinimo, draudžiama:

3.11.1. gadinti kelių dangą, pėsčiųjų ir dviračių takus, kelių statinius, vandens nutekėjimo įrenginius, kitą kelių turtą;

3.11.2. transportuojant barstyti medžiagas ar laistyti skysčius, ypač degalus ar tepalus;

3.11.3. keliais su asfalto danga važinėti vikšrinu transportu;

3.11.4. arti žemę ir vykdyti visus kitus kasybos darbus arčiau kaip per vieną metrą nuo pylimo pado, iškasos ar išorinės briaunos;

3.11.5. sandėliuoti kelio juostoje krovinius, rąstus, malkas, statybines ar kitas medžiagas;

3.11.6. užgriozdinti patiltes, užkimšti vamzdžių angas, drenažą, gadinti kitus vandens nutekėjimo įrenginius;

3.11.7. savavališkai įrengti nuovažas į laukus, pievas, ganyklas ar kitus objektus;

3.11.8. kelio juostoje ganyti gyvulius.

3.12. statybos, montavimo ir remonto įmonės valo ir šienauja statybos aikštes bei įvažiavimus, eksploatuoja savo ir samdytą transportą taip, kad nebūtų teršiamos gatvės, kiti kelių bei gatvių statiniai; šios įmonės prieš pradėdamos statybos ar remonto darbus, susijusius su kasinėjimais, nuo šių plotų nuima augalinį žemės sluoksnį, baigę darbus jį grąžina į žaliųjų plotų teritoriją; jei atliekant minėtus darbus, sugadinama gatvių, šaligatvių, želdynų danga, gėlynai, medžiai, pastatai, įrenginiai ir pan., juos atstato, sutvarko rangovų organizacijos savo lėšomis;

3.13. Pastatų, sklypų savininkai bei jų naudotojai, kurie nepageidauja ar neturi galimybių valyti, tvarkyti savo sklypą, gali kreiptis į šias paslaugas teikiančias Savivaldybės įmones, arba į kitas šias paslaugas teikiančias įmones, įstaigas, organizacijas.

3.14. Bendro naudojimo parkus, skverus, sodus, prie jų esančius šaligatvius, gatves ir vietinės reikšmės kelius valo ir tvarko Savivaldybės įmonės arba kitos Savivaldybės pasirinktos įmonės, įstaigos, organizacijos; šios įmonės taip pat valo šiukšles prie medžių, esančių šaligatviuose.

3.15. Nugriovus namus bei kitus statinius ir sutvarkius teritoriją, neužimtus žemės sklypus valo įmonės, įstaigos, organizacijos, kurios tuos sklypus nuomojasi ar naudoja pagal panaudą.

3.16. Gatvėse, aikštėse, skveruose, parkuose, soduose ir kitose bendro naudojimo vietose draudžiama:

3.16.1. sandėliuoti statybines ir kitas medžiagas be Savivaldybės Statybos, komunalinio ūkio ir architektūros skyriaus ir seniūnijos seniūno leidimo (ten, kur toks sandėliavimas gali trukdyti eismui, reikalingas ir Kelių policijos leidimas);

3.16.2. važinėti po želdinius, mindžioti veją, gėlynus, skinti, rauti gėles;

3.16.3. mėtyti nuorūkas, popierius ir kitas šiukšles, gerti alkoholinius gėrimus, triukšmauti, žaisti sportinius žaidimus tam nepritaikytose teritorijose;

3.16.4. plauti transporto priemones;

3.16.5. laužyti ir kirsti medžius, krūmus, jų šakas, skinti vaisius, lapus bei žiedus;

3.16.6. ganyti gyvulius;

3.16.7. gaudyti ir naikinti laukinius paukščius ir žvėris, ardyti paukščių lizdus;

3.16.8. kabinti ant medžių sūpuokles ir skalbinius;

3.16.9. deginti pramonės bei buitines atliekas, šiukšles;

3.16.10. klijuoti (ar kitu būdu pritvirtinti) skelbimus ar kitokią informacinę medžiagą ant medžių, stulpų, pastatų bei ant kitų šiam tikslui nenumatytų vietų;

3.16.11. važinėti (bet kokiomis transporto priemonėmis) šaligatviais, pėsčiųjų takais ar gatvėmis; esant neatidėliotinam reikalui, galima užvažiuoti tik leidus teritorijos savininkui ir tik užtikrinus, kad nebus suardyta ar kitaip sugadinta danga (pvz., paklojus specialius klojinius).

3.17. Prie visų gyvenamųjų namų, visuomeninės paskirties ir pramonės pastatų fasadų turi būti pritvirtinti numeriai, o ties gatvių sankryžomis – gatvių pavadinimų lentelės, kuriomis rūpinasi Statybos, komunalinio ūkio ir architektūros skyrius.

3.18. Valant aikštes, gatves, šaligatvius ir kitas visuomeninio bei asmeninio naudojimo vietas, posodybinius sklypus draudžiama:

3.18.1. šluoti šiukšles į lietaus vandens surinkimo ir kitus požeminių inžinerinių tinklų šulinius, taip pat pilti į juos buitinius ir pramonės teršalus, gatvių purvą, pelenus, sniegą, ledą bei kitas atliekas;

3.18.2. pilti į lietaus ir fekalinių kanalizacijos šulinius vandenį, kuriame yra naftos produktų arba lengvai išsiliepsnojančių medžiagų;

3.18.3. teršti šiukšlėmis, nešvarumais, statybiniu laužu upes ir kitus vandens telkinius bei jų pakrantes;

3.18.4. sušluoti šiukšles, sniegą, sandėliuoti barstymui skirtą smėlio mišinį po medžiais, krūmais, ant žaliųjų vejų bei gėlynų.

3.19. Draudžiama pilti šiukšles, pelenus, paplavas bei kitas įvairias atliekas ne tam skirtose vietose, teršti gatvių važiuojamąją dalį.

II. GATVĖS IR KITOS TERITORIJOS

1. Gatvių dangos iš asfaltbetonio ir cementbetonio turi būti sistemingai valomos.

2. Patobulinta danga pradedama valyti nuo vidurio ir einama eilėmis link kraštų, kiekvieną kartą nuvalytą ruožą uždengiant vidutiniškai 40 cm. Mašinų darbo greitis turi būti ne didesnis kaip 10 km/val. Valomų eilių kiekis priklauso nuo dangos pločio ir užterštumo.

3. Mechanizuotų važiuojamosios dalies ir aikščių su patobulinta danga šlavimą pavasario, vasaros ir rudens metu reikia atlikti pagal nustatytus grafikus.

4. Vasaros metu juodų dangų paviršiuje atsiradus bitumo pertekliui, tokias vietas būtina pabarstyti smėliu.

5. Rudenį krentančius lapus reikia surinkti nedelsiant ir išvežti į specialiai skirtus žemės plotus. Draudžiama deginti lapus skveruose, parkuose, miškuose, gyvenamosiose vietovėse.

6. Gatvėse, aikštėse, skveruose, parkuose, stotyse, paplūdimiuose, turgavietėse, visuomeninio transporto stotelėse ir kitose viešosiose vietose nuorūkomis, popieriams, kitoms šiukšlėms rinkti turi būti pastatytos šiukšlių dėžės. Jas pastato Savivaldybės paskirta tarnyba, įmonė ir pan.

7. Už šiukšliadėžių valymą, dezinfekavimą, tinkamą jų išvaizdą ir šiukšlių išvežimą laiku atsako įmonės, įstaigos, organizacijos bei savininkai, kurie prižiūri teritoriją arba sudaro sutartis su atitinkamomis tarnybomis, įmonėmis. Rytinis šaligatvių ir gatvių valymas turi būti baigtas iki 7 val.

8. Surenkant ir išvežant šiukšles draudžiama:

8.1. pilti šiukšles į tam nepritaikytas vietas;

8.2. į kontenerius pilti paplavas ir kitas skystas atliekas bei deginti šlaką, šiukšles;

8.3. vežti šiukšles, įvairias atliekas į laukus, miškus, kitas nuošalias vietas ar jas ten deginti;

8.4. rinkti antrines žaliavas (tekstilę, stiklainius, butelius ir kitus daiktus) iš atliekų rinktuvų ir šiukšlių išvežimo transporto.

9. Atliekant statybos, remonto ar rekonstravimo darbus, susikaupusias statybines atliekas ir laužą iš kiemų išveža darbus atliekanti organizacija ne rečiau kaip kartą per 10 dienų, o teritorija, kurioje atliekami darbai, valoma baigus statybą ar remontą. Atliekos ir laužas išvežamas į specialiai tam skirtus sklypus.

Neutralizuojamas pramonės įmonių atliekas išveža šios įmonės savo transportu į specialius įrenginius arba į atliekų nukenksminimo ir užkasimo vietas.

10. Pramonės, transporto, statybos ir kitos įmonės bei savininkai už naudojimąsi Savivaldybei priklausančiais sąvartynais moka pagal Alytaus rajono valdybos patvirtintus tarifus.

11. Statybos, komunalinio ūkio ir architektūros skyrius nustato prižiūrimum plotų valymo, barstymo smėliu grafikus.

12. Organizacijos ir asmenys žiemos metu privalo laiku valyti ir išvežti sniegą, barstyti smėlį ir šalinti ledą jiems paskirtose, priklausančiose ar jų naudojamose teritorijose. Sniegą reikia valyti pradėjus snigti, pustyti. Darbai turi būti organizuoti taip, kad būtų užtikrintas nepertraukiamas ir saugus transporto ir pėsčiųjų eismas.

13. Gatvėse, aikštėse leidžiama laikinai krauti sniegą į krūvas, tačiau važiuojamąją gatvės dalį reikia palikti ne mažesnę kaip 5 m pločio, o sniego volo ilgis neturi būti ilgesnis kaip 25 m. Krūvų plotis nustatomas pagal gatvės plotį, bet jis neturi būti didesnis kaip 1,5 m, o aukštis – 2 m. Sandėliuoti sniegą, kuriame yra chloridų, ant vejų ir prie medžių arčiau kaip 1 m draudžiama. Sniego volus arba krūvas reikia šalinti nedelsiant.

14. Sniegas turi būti išvežamas ir verčiamas tik į tam tikslui skirtas vietas. Sniego sąvartynus organizuoja ir prižiūri Savivaldybės Statybos, komunalinio ūkio ir architektūros skyriaus parinktos komunalinės tarnybos.

15. Prasidėjus plikšalai, atodrekių ir atšalimų metu ledą pirmiausia reikia šalinti gatvių ruožuose, kuriuose yra blogas matomumas, staigūs posūkiai, stačios nuokalnės, vienareikšmėse sankryžose, nuo tiltų, viadukų ir privažiavimų prie jų, visuomeninio transporto stotelėse ir kitose vietose, kur ypač dažnai tenka stabdyti.

16. Eismo saugumui užtikrinti atitinkamos tarnybos, teritorijų naudotojai:

16.1. pašalina ledo ir sniego-ledo sluoksnį rankiniu būdu ir panaudodami mechanizmus.

16.2. barsto frikcines medžiagas (smėlių akmens dulkes, šlakų) ratų sukibimui padidinti (medžiagų dalelės negali būti didesnės kaip 5 mm. Molio dalelių kiekis frikcinėse medžiagose neturi būti didesnis kaip 2-3 %).

16.3. gali siūlyti kelių policijai mažinti greitį.

16.4. asmuo, įvykdęs avariją, kelių policijai įforminus protokolą, sutvarko įvykio vietą, surenka stiklų šukes, kitas šiukšles, atstato sugadintus kelio ženklus ir statinius.

17. Komunalinės ar kitos atitinkamos tarnybos aprūpina gyventojus ir organizacijas smėliu pagal sudarytas sutartis.

18. Valant sniegą ir ledą nuo gyvenamųjų namų ir pastatų stogų, lietvamzdžių ir balkonų būtina:

18.1. prie namų aptverti šaligatvius bei gatves;

18.2. sniegą ir ledą pašalinti negadinant stogų dangos, ryšių ir elektros laidų, šviestuvų, radijo ir televizijos antenų, želdinių, statinių ir kt.

19. Valant nuo gatvių sniegą ir ledą draudžiama:

19.1. naudoti įrankius gadinančius gatvių ir šaligatvių dangas;

19.2. krauti į krūvas sniegą arčiau 10-15 m nuo visuomeninio transporto stotelių ženklų, taip pat atlanų važiuojamojoje dalyje;

19.3. krauti ir sandėliuoti ledo luitus, purviną sniegą ant želdinių ir gazonų;

19.4. mesti ledą ir sniegą iš kiemų ant šaligatvių ir gatvių, taip pat nuo šaligatvių ant gatvės.

20. Individualių namų savininkai genį gyvatvores ir želdinius nuo gatvės pusės užtikrinant laisvą taką, prižiūri, kad tvoros būtų tvarkingos, nesulūžusios, nudažytos.

III. PAPLŪDIMIAI IR MAUDYKLOS

1. Prieš maudymosi sezoną visi paplūdimiai, taip pat naujai įrengti arba rekonstruoti, įteisinami eksploatuoti Alytaus rajono savivaldybės mero potvarkiu arba Alytaus rajono savivaldybės valdybos sprendimu suderinus su Alytaus visuomenės sveikatos centru.

2. Poilsiautojų saugą, paplūdimių higienos reikalavimus, jų eksploatavimą ir priežiūrą turi užtikrinti paplūdimius eksploatuojanti organizacija.

3. Paplūdimiai eksploatuojami vadovaujantis higienos normų HN 92:1999 reikalavimais.

IV. TURGAVIETĖS

1. Turgavietės teritorija turi būti asfaltuota arba grįsta akmenimis.

Iki 0,2 ha turgavietėse išimties tvarka gali būti suplūktas gruntas, būtina pabarstyti ne mažiau kaip 3 cm smėlio sluoksniu.

2. Turgavietėse, kuriose prekiaujama maisto prekėmis, turi būti įrengtas vietinis ar centrinis vandentiekis bei kanalizacija (vieši tualetai, turi būti statomi ne arčiau kaip 30 m nuo prekybos vietos), konteineriai atliekoms pilti, lauko tualetai (jei nėra kanalizacijos) turi būti statomi

ne arčiau kaip 50 m nuo prekybos vietos. Turgavietėse, kurių plotas ne didesnis kaip 150 kv. m, vandentiekio ir kanalizacijos gali ir nebūti.

3. Turgavietės teritorijoje šiukšlių dėžių kiekis nustatomas toks: 50-čiai m² turgavietės ploto – 1 šiukšlių dėžė. Atstumas tarp jų išilgai prekystalių neturi būti didesnis kaip 10 m. šiukšlių rinktuvų iki 100 l talpos kiekis: viena rinktuvė – 200 m² turgavietės ploto. Jos statomos išilgai prekystalių, ne daugiau kaip 20 m atstumu viena nuo kitos. Maisto atliekoms turi būti pastatyti specialūs indai.

4. 0,2 ha ir didesnėse turgavietėse surinktos atliekos turi būti dedamos į ne mažesnius kaip 0,75 m³ talpos konteinerius.

5. Turgavietės darbo valandas nustato turgavietės administracija, suderinusi su Savivaldybės meru. Viena savaitės diena skelbiama sanitarine. Šią dieną valoma ir dezinfekuojama visa turgaus teritorija, pagrindinės ir pagalbinės patalpos, prekystaliai, stalai ir inventoriūs.